

oprecht
de beste
keuze

Vogelaar Bosch Spijjer
 Advocaten

“Rechtsbijstand aan EGZ-slachtoffers voor gevorderden” ***

Mr. E.W. (Edwin) Bosch, LSA, ASP, WAA, LANGZS, PEOPIL, AAJ
Breukelen, 2 december 2020

1

Programma

- Opzet van vandaag
- Kennismakingsronde
- Afhankelijke minderjarige slachtoffers
- Pauze 10:30 – 10:45 uur
- De opbouw van de vordering, hoe zorgt u voor een toewijzing?
- Pauze 12:30 – 13:15 uur
- Welke ruimte heeft u ter zitting (maar ook daarbuiten)?
- Pauze 14:30 – 14:45 uur
- Wat zijn de mogelijkheden na een niet-ontvankelijkheid?
- Eind (circa 16:45 uur)

Vogelaar Bosch Spijjer
 Advocaten

2

2

Opzet van vandaag:

- U neemt deel aan een masterclass. Dat betekent dat van u een actieve houding wordt verwacht.
- Hebt u eigen ervaringen (positief/negatief), deel deze! Bij een masterclass leren deelnemers ook van elkaar.
- Bij bespreking van een casus gaat u over het antwoord, maar alleen ik over de vraag 😊😊
- Zijn er vragen? Stel ze..!

Vogelaar Bosch Spijjer
 Advocaten

3

3

Kennismakingsrondje

- Wie ben je?
- Waar werk je?
- Slachtoffer, verdachte of beiden?
- Meer of minder dan zes toevoegingen in 2020?
- Wat hoop je vandaag in ieder geval te leren?

Vogelaar Bosch Spijker
advocaten Sdu

4.

4

De afhankelijke minderjarige (ontvankelijkheid en schade)

Vogelaar Bosch Spijker
advocaten Sdu

5

Casus: Petra

Bij u melden zich Petra (12 jaar) en haar moeder. Petra is misbruikt door haar vader. Er is aangifte gedaan, vader heeft deels een bekennende verklaring afgelegd en wordt door het OM vervolgd.

U gaat meteen aan de slag. U dient namens Petra een vordering benadeelde partij. Daarnaast helpt u haar met haar spreekrechtverklaring.

Tijdens de zitting gaat het echter mis...

Vogelaar Bosch Spijker
advocaten Sdu

6.

6

Casus Petra

De rechtbank:

“Naar het oordeel van de rechtbank kan de benadeelde partij niet in haar vordering worden ontvangen. Door de benadeelde partij is geen onderbouwing overgelegd waaruit blijkt dat [betrokkene 1] de enig wettelijk vertegenwoordiger is van [...] ; voor zover de rechtbank bekend, is ook verdachte (tevens) wettelijk vertegenwoordiger van [...]. De stelling van de advocaat van de benadeelde partij [...], volgt de rechtbank niet nu verdachte gehouden moet worden voor een ouder bij wie mede het gezag berust en de vordering mede tegen voornoemde verdachte is gericht. Dat verdachte toestemming heeft gegeven voor het indienen van de vordering namens [...] is de rechtbank niet gebleken.”

Vgl. Rb Den Haag 16 maart 2016, RBDHA:2016:2749

Vogelaar Bosch Spijker
advocaten 7.

7

Casus Petra

Duidelijk tegenstrijdig belang tussen vader en Petra. Twee mogelijke oplossingen:

1. Rechtbank verzoeken om bijzonder curator te benoemen (art. 1:250 BW)

of

2. Rechtbank verzoeken om vervangende toestemming voor het indienen van een vordering benadeelde partij (art. 1:253a BW)

Vogelaar Bosch Spijker
advocaten 8.

8

Casus Petra

“De rechtbank acht het in het belang van de minderjarige om als slachtoffer te worden bijgestaan en te worden vertegenwoordigd in het strafproces. [...] Van de bijzonder curator wordt verwacht dat hij rechtsbijstand verleent aan de minderjarige als slachtoffer in de strafprocedure en haar als slachtoffer in die procedure vertegenwoordigt, zodat zij gebruik kan maken van alle haar in het strafproces toekomende rechten.”

Vgl. Rechtbank Den Haag 20 maart 2015, n.g., C/09/484639

“De voorzieningenrechter verleent eiseres vervangende toestemming om namens [...] een vordering als benadeelde partij in te dienen in de strafzaak tegen gedaagde” [+ vordering indienen bij SGM]

Vgl. Rechtbank Amsterdam 28 december 2016, n.g., C/13/620413

Vogelaar Bosch Spijker
advocaten 9.

9

Casus Petra | BEM clausule

Denk bij de afwikkeling van de schade aan de BEM-rekening:

“De rechtbank zal bepalen dat de als gevolg van deze uitspraak te betalen schadevergoeding zal worden gestort op een ten behoeve van [slachtoffer] [...] te openen spaarrekening met een zogenoemde BEM-clausule. Een dergelijke BEM-clausule is bedoeld ter bescherming van de belangen van de minderjarige. De minderjarige en haar wettelijke vertegenwoordiger kunnen aldus slechts met toestemming van de kantonrechter over het vermogen van de minderjarige beschikken tot zij achttien jaar is.”

Vgl. Rechtbank Den Haag 4 mei 2017, RBDHA:2017:4664

Vogelaar Bosch Spijker
advocaten 10.

10

Vordering benadeelde partij:

Vogelaar Bosch Spijker
advocaten 11.

11

Blogje

J.H. Janssen, 'Belangrijke keuzes voor het slachtoffer in het strafproces', *NJB* 2020/2168:

Een van de belangrijkste rechten van een slachtoffer is de vordering tot schadevergoeding. Daar knelt de schoen. **Steeds vaker voelt de strafrechter zich niet helemaal oké bij de wijze waarop hij vorderingen tot schadevergoeding in het strafproces moet afhandelen.** Was het in het laatste decennium van de vorige eeuw nog de kapotte bril als gevolg van een mishandeling waarvoor schadevergoeding werd gevraagd. **Nu gaat het vaak over andere, complexere, vorderingen tot schadevergoeding. Zo wordt niet zelden vergoeding gevraagd van shockschade, affectieschade, letselschade, verlies aan verdienvermogen en immateriële schade (smartengeld).** De Hoge Raad heeft in mei 2019 de strafrechters een handje geholpen door in een overzichtsarrest¹ uit te leggen hoe in het strafproces met al die schadevergoedingsvorderingen moet worden omgegaan. **Desondanks lijkt het strafproces steeds minder geschikt voor afdoening van alle soorten en maten schadevergoedingsvorderingen. Het ontbreekt de strafrechter, de officier van justitie en de advocaten daarvoor simpelweg aan tijd én aan – daarmee samenhangende – expertise.**

Vogelaar Bosch Spijker
advocaten 12.

12

15

Overzichtsarrest HR:2019:793

Maar ook:

"De aldus voorziene eenvoudige procedure biedt aan de benadeelde partij en de verdachte niet dezelfde processuele waarborgen als een gewone civielrechtelijke procedure, onder meer omdat in de context van de strafrechtelijke procedure ingevolge art. 334 Sv slechts in beperkte mate plaats is voor bewijslevering. Dit bezwaar wordt echter in afdoende mate ondervangen door voornoemd art. 361, derde lid, Sv, welke bepaling mede in het licht van art. 6, eerste lid, EVRM aldus moet worden uitgelegd dat zij de strafrechter tot niet-ontvankelijkverklaring verplicht indien hij niet verzekerd acht dat beide partijen in voldoende mate in de gelegenheid zijn geweest om naar voren te brengen hetgeen zij ter staving van de vordering, onderscheidenlijk tot verweer tegen de vordering kunnen aanvoeren en, voor zover nodig en mogelijk, daarvan bewijs te leveren."

Vogelaar Bosch Spijker
advocaten

16.

16

Tijdig indienen van vordering I

- Rb Gelderland 10 november 2020, ECLI:NL:RBGEL:2020:5975:

"De rechtbank stelt vast dat mr. Bueters als advocaat van [slachtoffer], de benadeelde partij in deze zaak, op 8 september 2020 een aanhoudingsverzoek heeft gedaan. Reden hiervoor was dat de benadeelde partij eerst kort daarvoor op de hoogte was gesteld van de zittingsdatum van 22 september 2020. De benadeelde partij stelde - samengevat - voornemens te zijn een omvangrijke vordering in te dienen en daar nu onvoldoende tijd voor te hebben. Gelet op de grote belangen voor de benadeelde partij (en verdachte) zou de zaak moeten worden aangehouden. De rechtbank heeft de verdediging om een reactie gevraagd. De inhoud van die reactie was - kort gezegd - dat de geplande zitting door moest gaan, omdat dit in het belang van verdachte was. Ook de officier van justitie heeft de rechtbank in overweging gegeven het aanhoudingsverzoek af te wijzen. Bij die stand van zaken heeft de rechtbank besloten om het aanhoudingsverzoek van de benadeelde partij af te wijzen.

De rechtbank stelt verder vast dat de verdediging vervolgens de vordering van de benadeelde partij met bijlagen op vrijdag 18 september 2020 - twee werkdagen voorafgaand aan de inhoudelijke behandeling - heeft ontvangen. Ter terechtzitting van 22 september 2020 is deze vordering, in het bijzijn van de verdediging, uitgebreid besproken. De verdediging heeft op die zitting de gelegenheid gehad vragen over deze vordering te stellen aan de aanwezige benadeelde partij en diens advocaat en/of daarover opmerkingen te maken."

Vogelaar Bosch Spijker
advocaten

17.

17

Tijdig indienen van vordering I

- Rb Gelderland 10 november 2020, ECLI:NL:RBGEL:2020:5975:

Tijdens de behandeling van de vordering is de rechtbank tot het inzicht gekomen dat het debat over de vordering niet goed genoeg heeft kunnen plaatsvinden. De rechtbank heeft toen het volgende overwogen: *"In dit geval gaat het enerzijds om een bijzonder ernstige verdediging tegen verdachte en anderzijds om een benadeelde partij die grote gevolgen van het leed ondervindt. Het gaat daardoor om een forse vordering, waarbij een oordeel daarover - wat dat ook moge zijn - grote financiële gevolgen kan hebben voor zowel verdachte als de benadeelde partij. Beiden hele jonge jongens. De rechtbank is van oordeel dat de verdediging zich terecht op het standpunt stelt dat wanneer zo'n vordering zo kort voor een terechtzitting wordt ingediend de equality of arms in het geding komt. Bovendien is door de verdediging een eigen schuldverweer gevoerd en heeft de benadeelde partij daar niet goed op kunnen reageren, nu zij niet over een volledig dossier beschikt. Hoewel de rechtbank inziet dat iedereen toe is aan een einde aan deze strafzaak, ziet de rechtbank in het voorgaande aanleiding om de behandeling van de zaak aan te houden en een schriftelijk ronde te gelasten met betrekking tot de vordering van de benadeelde partij. Dit om hierover een afweging oordeel te kunnen vellen. Aan de advocaat van de benadeelde partij dient in verband hiermee, een kopie van het dossier te worden verstrekt."*

De rechtbank heeft vervolgens de behandeling van de vordering voor vijf weken aangehouden. De verdediging heeft daarmee vier weken de tijd gekregen - de termijn die de verdediging voorzag hiervoor nodig te hebben - om inhoudelijk op de vordering te reageren en de advocaat van de benadeelde partij vervolgens één week.

Vogelaar Bosch Spijker
advocaten

18.

18

Hoogte van de vordering geen probleem

Wijst de vordering van [slachtoffer 1], wonende te [woonplaats], toe tot € 2.825.860,67 (twee miljoen, achthonderdvijftigduizend achthonderzestig euro en zevenenzestig eurocent), waarvan een bedrag van

- € 1.693.958,92 (negenhonderdeenennegentigduizend negenhonderdachtenveertig euro en tweeënneventig eurocent) zal worden vermeerderd met de wettelijke rente daarover vanaf 14 oktober 2019 tot aan de dag van de voldoening;
- € 931.901,75 (negenhonderdeenennegentigduizend negenhonderdachtenveertig eurocent) zal worden vermeerderd met de wettelijke rente daarover vanaf 14 oktober 2019 tot aan de dag van de voldoening;
- € 200.000,- (tweehonderdduizend euro) zal worden vermeerderd met de wettelijke rente daarover vanaf 31 augustus 2018 tot aan de dag van de voldoening.

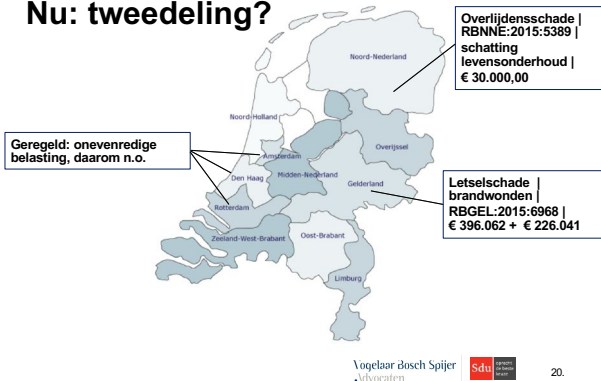
Veroordeelt verdachte tot betaling van het toegewezen bedrag aan [slachtoffer 1] voornoemd.

Rb Amsterdam 14-10-2019, ECLI:NL:RBAMS:2019:7566

Vogelaar Bosch Spijker
advocaten 19.

19

Nu: tweedeling?

20

Mogelijke oplossing:

Rechtbank Zeeland-West-Brabant 4 mei 2016, RBZWB:2016:2666:

Vordering:

De benadeelde partij [benadeelde partij] vordert vergoeding van € 123.500,- ter zake van het feit dat aan verdachte ten laste is gelegd.

De rechtbank is van oordeel dat de benadeelde partij niet-ontvankelijk dient te worden verklaard in haar vordering, nu ter zitting is gebleken dat deze vordering reeds in een eerdere civiele procedure bij de burgerlijke rechter aan de orde is geweest en toen is toegewezen. Het vonnis dienaangaande is onherroepelijk. De benadeelde partij heeft derhalve geen belang meer bij een behandeling van de vordering.

Vogelaar Bosch Spijker
advocaten 21.

21

Mogelijke oplossing:

Rechtbank Zeeland-West-Brabant 4 mei 2016, RBZWB:2016:2666:

Maatregel:

legt aan verdachte de verplichting op aan de Staat, ten behoeve van het slachtoffer [benadeelde partij], € 115.000,- te betalen, bij niet betaling te vervangen door 180 dagen hechtenis, met dien verstande dat toepassing van de vervangende hechtenis de betalingsverplichting niet opheft;

- ⇒ Afhankelijk van duur van beide procedures, maar overwegen waard!
- ⇒ Denk aan conservatoir beslag!

Vogelaar Bosch Spijker
advocaten Sdu 22.

22

Opleggen schadevergoedingsmaatregel (1):

HR 22 december 2015, HR-2015:3694:

“Ingevolge het tweede lid van art. 36f Sr kan de rechter de maatregel opleggen indien en voor zover de verdachte jegens het slachtoffer naar burgerlijk recht aansprakelijk is voor de schade die door het strafbare feit is toegebracht. De draagkracht van de verdachte speelt bij de bepaling van de hoogte van het bedrag geen rol. In geval van oplegging van de maatregel bepaalt de rechter de vervangende hechtenis [...]. Niettemin kan het gebrek aan draagkracht onder omstandigheden voor de rechter reden zijn ervan af te zien de schadevergoedingsmaatregel op te leggen (vgl. HR 19 juni 2006, ECLI:NL:HR:2007:AZ8788, NJ 2007/359). Slechts in uitzonderlijke gevallen kan daarvan sprake zijn. Daarbij kan in het bijzonder worden gedacht aan gevallen waarin op voorhand vaststaat dat het opleggen van een schadevergoedingsmaatregel slechts zal leiden tot het in de toekomst tenuitvoerleggen van vervangende hechtenis. De rechter behoeft daarom slechts dan in het bijzonder de redenen op te geven waarom van een daaromtrent ingenomen standpunt wordt afgeweken indien dat standpunt voldoende onderbouwd dat uitzonderlijk karakter van het geval duidelijk maakt (vgl. HR 16 juni 2009, ECLI:NL:HR:2009:BI1812, NJ 2009/293).”

Vogelaar Bosch Spijker
advocaten Sdu 23.

23

Een voorschot...kan dat?

Hof Den Haag 31 augustus 2016, GHDHA:2016:2533:

“...Het hof is van oordeel dat het vorderen en toewijzen van een voorschot niet past binnen de wijze waarop de voegingsprocedure is ingericht. De strafrechter geeft een oordeel ten principale. Indien de behandeling van de vordering een onevenredige belasting van het strafgeding vormt, kan hij de benadeelde niet ontvankelijk verklaren. Voorts staat het de benadeelde vrij [...] zijn vordering te splitsen. Overigens kan de rechter ook ambtshalve overgaan tot splitsing in een deel dat als rechtstreeks gevolg van het bevestenverklaarde kan worden aangemerkt en een deel dat een onevenredige belasting zou opleveren. Het hof zal hiertoe echter niet overgaan nu de benadeelde zo expliciet om een voorschot heeft verzocht. Tot slot merkt het hof op dat het toewijzen van een voorschot zich ook niet verhoudt tot het opleggen van een schadevergoedingsmaatregel, zeker niet nu aan deze maatregel ‘vervangende’ hechtenis is gekoppeld. Het hof zal dan ook bepalen dat de benadeelde partij voor het immateriële deel van de vordering niet ontvankelijk is in zijn vordering tot toewijzing van een voorschot.”

[vgl. HR 19 maart 2002, NJ 2002, 497 (voorschot = deel van schade ≠ voorschot)]

Vogelaar Bosch Spijker
advocaten Sdu 24.

24

Vordering nn040415 ontvankelijk:

Rechtbank Limburg 6 oktober 2015, RBLIM/2015.8349.

“...Als hoofdregel geldt dat de identiteit van de benadeelde partij bekend moet zijn op straffe van niet-ontvankelijkheid. Gezien de omstandigheden waaronder het [...] bewezenverklaarde is gepleegd, is het voor de rechtbank uitermate begrijpelijk en invoelbaar dat aangeefster ervoor heeft gekozen anoniem aangifte te doen. Deze door de wetgever gecreëerde mogelijkheid ziet bij uitstek op een feit als het feit waarvan aangeefster [...] slachtoffer is geworden. Naar het oordeel van de rechtbank valt niet in te zien waarom aangeefster haar begrijpelijk gekozen anonimiteit niet zou mogen voortzetten wanneer zij de door haar geleden schade door verdachte vergoed wenst te zien, temeer nu de verdediging als gevolg van de anonimiteit op geen enkele wijze wordt beknot in haar verdedigingsrecht. [...] De anonimiteit van de benadeelde is dan ook geen reden om de benadeelde partij in haar vordering niet-ontvankelijk te verklaren.”

Vogelaar Bosch Spijker
advocaten 25.

25

Rechtstreekse schade (51f Sv)

• Art. 51f Strafvordering:

1. Degene die rechtstreeks schade heeft geleden door een strafbaar feit, kan zich terzake van zijn vordering tot schadevergoeding als benadeelde partij voegen in het strafproces.

[...]

3. De in het eerste en tweede lid bedoelde personen kunnen zich eveneens voor een deel van hun vordering voegen.

Vogelaar Bosch Spijker
advocaten 26.

26

Rechtstreekse schade (51f Sv)

Zie CAG 26 maart 2019, PHR:2019:247 en

CAG 18 september 2018, PHR 2018:998 rn 31-33 met veel voorbeelden:

“Aan de voorwaarde dat de schade een rechtstreeks gevolg is van het bewezen verklaarde feit is voldaan als in de telastelegging de gedraging is omschreven die de schade heeft veroorzaakt, zodat op basis van de telastelegging de civiele vordering kan worden onderzocht. Wordt een verdachte bijvoorbeeld vervolgd wegens mishandeling dan zal de benadeelde partij zich kunnen voegen met haar vordering die een rechtstreeks gevolg is van de mishandeling, ongeacht de vraag of deze schade in de telastelegging is vermeld.”

Niet beoogd is evenwel met de gekozen terminologie in het strafrecht aan het oorzakelijk verband tussen de onrechtmatige gedraging en de schade andere, mogelijk strengere eisen te stellen dan in het burgerlijk recht.

Onverkort geldt hier dus het algemene uitgangspunt dat op de vordering van de benadeelde partij het materiële burgerlijk recht van toepassing is.”

Vogelaar Bosch Spijker
advocaten 27.

27

Zaak in appel behandeld ondanks n.o.

- Hof Den Bosch 21 augustus 2019, ECLI:NL:GHSHE:2019:3219:

De advocaat-generaal heeft zich (primair) op het standpunt gesteld dat er noch door, noch namens de verdachte bezwaren tegen het vonnis zijn opgegeven en dat de verdachte om die reden niet-ontvankelijk dient te worden verklaard in zijn hoger beroep.

Het hof heeft geconstateerd dat de verdachte niet binnen de in artikel 410, eerste lid, van het Wetboek van Strafvordering gestelde termijn van veertien dagen na het instellen van het hoger beroep, en evenmin daarna, schriftelijk grieven tegen het vonnis heeft ingediend. De verdachte is voorts in hoger beroep niet ter terechtzitting verschenen en heeft derhalve ook niet mondeling bezwaren tegen het vonnis opgegeven.

Ambtshalve vindt het hof in het vonnis waarvan beroep echter gronden aanwezig om de zaak in hoger beroep in behandeling te nemen. **Het hof heeft daarbij met name gelet op de belangen van de benadeelde partij, die ter terechtzitting in hoger beroep is verschenen en te kennen heeft gegeven zijn gehele vordering in hoger beroep te handhaven.**

Vogelaar Bosch Spijker
advocaten 28.

28

Dood van alimentatieplichtige:

- Man wordt op 15 mei 2015 om het leven gebracht
- Man was in 2009 gescheiden, uit het huwelijk waren twee kinderen geboren
- Rechtbank bepaalde in 2010 dat de man € 220,00 per kind per maand verschuldigd is aan kinderalimentatie.

Wat nu ?

Vogelaar Bosch Spijker
advocaten 29.

29

Dood van alimentatieplichtige:

Art. 6:108 Burgerlijk Wetboek

- Indien iemand ten gevolge van een gebeurtenis waarvoor een ander jegens hem aansprakelijk is overlijdt, is die ander verplicht tot vergoeding van schade door het derven van levensonderhoud:
 - aan de niet van tafel en bed gescheiden echtgenoot [...] en de minderjarige kinderen van de overledene, tot ten minste het bedrag van het hun krachtens de wet verschuldigde levensonderhoud;
 - aan andere bloed- of aanverwanten van de overledene, mits deze reeds ten tijde van het overlijden geheel of ten dele in hun levensonderhoud voorzagen of daartoe krachtens rechterlijke uitspraak verplicht was;

Vogelaar Bosch Spijker
advocaten 30.

30

Dood van alimentatieplichtige:

Namens beide kinderen wordt een vordering benadeelde partij ingediend, gebaseerd op:

- De door de rechtbank toegewezen kinderalimentatie van € 220,00 per kind per maand;
- Kinderalimentatie wordt jaarlijks door de overheid geïndexeerd
- Een ouder is verantwoordelijk voor de kosten van levensonderhoud en studie van een kind tot diens 21^e (art. 1:395a BW).

Vogelaar Bosch Spijker
advocaten 31.

31

Dood van alimentatieplichtige:

1e stap: berekenen indexatie kinderalimentatie

Year	Indexation	Amount per month	Loss a year
2010	-	€ 220,00	-
2011	0,9 %	€ 221,98	-
2012	1,3 %	€ 224,87	-
2013	1,7 %	€ 228,69	-
2014	0,9 %	€ 230,75	-
2015 (vanaf 15-5)	0,8 %	€ 232,60	€ 1.748,25
2016	1,3 %	€ 235,62	€ 2.827,44
2017	1,15%	€ 238,33	€ 2.859,96
2018	1,15%	€ 241,07	€ 2.892,84
2019	1,15%	€ 243,84	€ 2.926,08
2020	1,15%	€ 246,65	€ 2.959,80
2021	1,15%	€ 249,48	€ 2.993,76
2022	1,15%	€ 252,35	€ 3.028,20
2023	1,15%	€ 255,25	€ 3.063,02
2024 (tot x-xx)	1,15%	€ 258,19	€ 3.890,06

Vogelaar Bosch Spijker
advocaten 32.

32

Dood van alimentatieplichtige:

- Omdat beide kinderen een eigen vorderingsrecht hebben en van verschillende leeftijd zijn er twee berekeningen gemaakt
- Namens de zoon werd € 20.490,00 gevorderd;
- Namens de jongere dochter werd € 26.654,00 gevorderd
- De rechtbank Den Haag heeft beide vorderingen, vermeerderd met rente en onder oplegging van de svm, toegewezen op 26 april 2016 (RBDHA:2016:4526)
- In hoger beroep schade afgetopt op 18 jarige leeftijd van kinderen (GHDHA:2017:1835). Cassatieberoep loopt op niets uit.

Vogelaar Bosch Spijker
advocaten 33.

33

Jurisprudentie: mensenhandel

34

Jurisprudentie: mensenhandel

Casus:

- Slachtoffer mensenhandel;
- Gedwongen prostitutie gedurende enkele jaren;
- Slachtoffer zwaar getraumatiseerd;
- IQ slachtoffer rond de 55;
- Weinig concreet bewijs ten aanzien van omvang van de schade...

⇒ Wat nu ?

Vogelaar Bosch Spijker
advocaten Sdu 35

35

Jurisprudentie: mensenhandel

Rb. Amsterdam 20 februari 2014, RBAMS:2014:758:

“... De rechtbank overweegt dat een onderzoek naar de precieze opbrengsten van [persoon I] per dag een onevenredige belasting zou vormen voor het strafgeding.
Zij zal bij de vaststelling van de materiële schade dan ook uitgaan van het bedrag aan inkomsten per dag dat doorgaans in de jurisprudentie wordt gehanteerd, te weten € 500,00.
Naar het oordeel van de rechtbank staat voldoende vast dat de winst uit haar werkzaamheden in ieder geval hoger is geweest...”

Vogelaar Bosch Spijker
advocaten Sdu 36

36

Jurisprudentie: mensenhandel

Rb. Midden-Nederland 12 september 2013, RBMNE:2013:7844:

"... De rechtbank is van oordeel dat de benadeelde partij als gevolg van het bewezen verklaarde feit schade heeft geleden. Deze schade ziet met name op inkomstenderving uit haar prostitutiewerkzaamheden. De rechtbank kan echter de exacte hoogte van de geleden schade niet vaststellen nu niet duidelijk is geworden hoeveel de benadeelde partij heeft verdiend, hoeveel daarvan is besteed aan aflossing van haar schulden in Bulgarije, levensonderhoud, vakanties en dergelijke en hoeveel daarvan zij heeft afgedragen aan verdachte. De rechtbank zal zich daarom beperken tot het toekennen van een voorschot op een eventueel later te ontvangen schadevergoeding. De rechtbank acht een schadevergoeding wegens inkomstenderving van € 200.000,00 billijk en zal de vordering ten aanzien van de materiële schade tot dat bedrag toekennen..."

Vogelaar Bosch Spijker
advocaten 37.

37

Jurisprudentie: mensenhandel

Uitgaande van de primair ten laste gelegde periode, ziet het aantal gewerkte weken er dan als volgt uit:

Jaar	Aantal weken	Weken vakantie + gevlucht + niet gewerkt	Aantal gewerkte weken
2007	15	0	= 15
2008	52	4,5	= 47,5
2009	52	6,5	= 45,5
2010	52	4,5	= 47,5
2011	52	6,5	= 45,5
2012	52	4,5	= 47,5
2013	52	6,5	= 45,5
2014	13	0	= 13

Vogelaar Bosch Spijker
advocaten 38.

38

Jurisprudentie mensenhandel

Jaar	Aantal werkweken	Werkdagen	Totaal gewerkte dagen	Gem. verdienste	Totaal
2007	15	3	45	€ 180,00	€ 8.100,00
2008	47,5	3	142,5	€ 180,00	€ 25.650,00
2009	45,5	3	136,5	€ 180,00	€ 24.570,00
2010	47,5	3	142,5	€ 180,00	€ 25.650,00
2011	45,5	3	136,5	€ 180,00	€ 24.570,00
2012	47,5	3	142,5	€ 180,00	€ 25.650,00
2013	45,5	3	136,5	€ 180,00	€ 24.570,00
2014	13	3	39	€ 180,00	€ 7.020,00
Totaal					€ 165.780,00

Vogelaar Bosch Spijker
advocaten 39.

39

Jurisprudentie: mensenhandel

Rechtbank Den Haag 4 maart 2015, n.g., 09/827059-14:

“De vordering is door de verdachte niet dan wel onvoldoende betwist en is voldoende onderbouwd door de benadeelde partij. Met betrekking tot de gevorderde materiële schade ad. € 165.780,- overweegt de rechtbank dat de door de benadeelde partij gedane schattingen voor wat betreft het aantal gewerkte dagen en de gemiddelde verdiensten van €180,- per dag, gelet op het dossier en gelet op de gemiddelde verdiensten die in soortgelijke zaken als uitgangspunt worden genomen, de rechtbank niet onredelijk of bovenmatig voorkomt.”

[+ € 25.000,- smartengeld + rente]

Maar: Hof Den Haag, 13 oktober 2016, n.g., 22-001244-12 (niet-ontvankelijk wegens vrijspraak, geen schakelbewijs)

Vogelaar Bosch Spijker
advocaten **Sdu** 40.

40

Jurisprudentie mensenhandel:

Reacties op Twitter naar aanleiding van andere mensenhandelzaak:

Vogelaar Bosch Spijker
advocaten **Sdu** 41.

41

Kapitaliseren van toekomstige schade...

Vogelaar Bosch Spijker
advocaten **Sdu** 42.

42

Kapitaliseren van toekomstige schade...

Lange tijd: 6% rendement & 3% inflatie (≠ 3%) | Spaarrekening nu echter 0,01% rente

Let op!

Rb Zeeland-West-Brabant 09-07-2019, RBZWB:2019:3178

Rb Midden-Nederland 25-09-2019, RBMNE:2019:4559, JA 2019/174 m.nt. J. laumen

	1 t/m 5 jaar	6 t/m 20 jaar	> 20 jaar
Rente	1,3 %	2,2 %	3,6 %
Inflatie	1,5 %	1,6 %	1,9 %

Rb Gelderland 09-10-2019, RBGEL:2019:4509:

	1 t/m 5 jaar	6 t/m 10 ^{de} jaar	11 t/m 20 ^{de} jaar	21 t/m 40 ^{de} jaar
Rendement	0 %	1 %	2,15 %	3,3 %
Inflatie	0 %	0 %	0,85 %	1,3 %

Rb Den Haag 13-05-2020, RBDHA:2020:4169:

	1 t/m 5 jaar	6 t/m 20 jaar	> 20 jaar
Rente	0 %	1,3 %	2,0 %
Inflatie	1,5 %	2,0 %	2,0 %

Vogelaar Bosch Spijker
advocaten

Sdu

43.

43

Kapitaliseren van toekomstige schade...

Lange tijd: 6% rendement & 3% inflatie (≠ 3%)
Spaarrekening nu echter 0,01% rente

Zie ook:

- R.M.J.T. van Dort & E.S. de Groot, 'De redelijke verwachting ten aanzien van de rekenrente', *Tijdschrift voor Vergoeding Personenschade* 2019, nr. 2, p. 25-32
- E.W. Bosch, 'Rendement en inflatie opnieuw berekend, de geest is uit de fles', *Letsel & Schade* 2019, nr. 4, p. 68-76.
- E.W. Bosch, 'Rendement & inflatie: Rb Den Haag 13 mei 2020, ECLI:NL:RBDHA:2020:4169 (Allianz/x)', *Tijdschrift voor Vergoeding Personenschade* 2020, nr. 2, p. 65-71.

Vogelaar Bosch Spijker
advocaten

Sdu

44.

44

Jurisprudentie: smartengeld

Vogelaar Bosch Spijker
advocaten

Sdu

45.

45

Jurisprudentie: smartengeld

- Smartengeld is vaak een sluitpost [Taak voor advocaat!]
- Weinig inzichtelijk waarom een bepaald bedrag geïndiceerd is (vaak niet meer dan een slag in de lucht...)
- In de smartengeldbundel wordt terug gekeken, daardoor is beperkte rechtsontwikkeling mogelijk;
- Nederland ging met de hoogte van het smartengeld steeds verder uit de pas lopen (vgl. HR 17 november 2000, NJ 2001, 215) (Druijff/BCE Bouw))

Vogelaar Bosch Spijker
advocaten 46.

46

Smartengeld: tendens omhoog?

- Hof Arnhem-Leeuwarden 14 januari 2014, GHARL:2014:181

"...Al met al concludeert het hof dat een smartengeldvergoeding van € 61.050,- in beginsel passend is gezien de aard van het letsel van [moeder] en de gevolgen daarvan en gelet haar leeftijd toen het medisch incident haar overkwam. Omdat het hof ook rekening wil houden met de in de literatuur gevoerde discussie over de hoogte van het smartengeld, zal het hof het **voornoemde bedrag met 10% verhogen**, zodat het toe te wijzen smartengeld als billijke vergoeding neerkomt op een bedrag van € 67.155,-..."

Vogelaar Bosch Spijker
advocaten 47.

47

Smartengeld: tendens omhoog?

- Rechtbank Oost-Brabant van 14 juli 2014, RBOBR:2014:4093

"...Doel van smartengeld is smart te compenseren. [...] Wil smartengeld deze compenserende functie behouden, dan is naar het oordeel van de rechtbank nodig om bij de begroting daarvan - en dus bij de waardering van het door het slachtoffer ervaren verdriet, de pijn en derving van levensvreugde - tevens acht te slaan op de maatschappelijke constellatie waarin een en ander plaatsvindt.

De rechtbank wijst in dit verband op de discussie die al enige tijd gaande is in de juridische wetenschap en (letselschade-) [...]. In die literatuur wordt gewezen op maatschappelijke ontwikkelingen die een verhoging van de toe te kennen smartengeldbedragen rechtvaardigen. [...]

Wil [verzoeker] in de huidige maatschappelijke constellatie in staat zijn om zelf vreugde te vinden voor wat zij heeft verloren, dan zal zij daartoe naar inschatting van de rechtbank over een substantieel bedrag dienen te beschikken. De rechtbank oordeelt dat daartoe in dit geval een bedrag van € 20.000,- voldoende is en een billijke compensatie vormt..."

Vogelaar Bosch Spijker
advocaten 48.

48

Smartengeld: tendens omhoog!

- Rechtbank Noord-Holland 27 augustus 2014, RBNHO:2014:8699:

"...Daarnaast is de rechtbank niet doof voor signalen uit de rechtswetenschap dat de vergoeding voor immateriële schadevergoeding in Nederland ten opzichte van het buitenland de afgelopen decennia uit de pas is gaan lopen en dat, ware geldontwaarding volledig verdisconteerd, zelfs sprake is van een achteruitgang in de hoogte ervan..."

49

Smartengeld: tendens omhoog!

- Rechtbank Noord-Holland 27 augustus 2014, RBNHO:2014:8699:

"...Daarnaast is de rechtbank niet doof voor signalen uit de rechtswetenschap dat de vergoeding voor immateriële schadevergoeding in Nederland ten opzichte van het buitenland de afgelopen decennia uit de pas is gaan lopen en dat, ware geldontwaarding volledig verdisconteerd, zelfs sprake is van een achteruitgang in de hoogte ervan..."

50

Smartengeld: tendens omhoog!

- AG Spier op 8 april 2016 (PHR:2016:249):

"...Het zou ook moeilijk zijn uit te leggen ten opzichte van talloze slachtoffers die hun schade helemaal niet of slechts gedeeltelijk vergoed krijgen als gevolg van bewijsproblemen of omdat op bepaalde terreinen schraalhans keukenmeester is. Bij dat laatste valt bijvoorbeeld te denken aan het, op zich en in vergelijking met de meeste Europese landen, karige smartengeld bij zéér ernstig letsel..."

51

Smartengeld: tendens omhoog!

- Rechtbank Midden-Nederland 14 september 2016, RBMNE:2016:5346 (Civiel):

Rechtbank worden aanknopingspunten aangereikt waarmee inzichtelijk en invoelbaar wordt gemaakt waarom hoger smartengeld op zijn plaats is. Aard, ernst en duur van het letsel, intensiteit van verdriet en gederfde levensvreugde, impact op dagelijks functioneren. Duur van het lijden vanwege leeftijd geen drukkend effect op omvang van de vergoeding. Smartengeld => € 45.000,00.

Vogelaar Bosch Spijker
advocaten 52.

52

Smartengeld: tendens omhoog!

- Hof Den Haag 8 maart 2018, ECLI:NGHDHA:2018:532, (straf):

Het hof acht het evident dat de benadeelde partij, als rechtstreeks gevolg van het in de zaak met parketnummer 10-811190-15 primair bewezen verklaarde, nadeel heeft geleden in de vorm van gederfde levensvreugde en is van oordeel dat de omvang van de vordering slechts een fractie vertegenwoordigt van die gederfde levensvreugde. Dat de vordering tot een bedrag van € 250.000,- beperkt blijft, vindt zijn oorzaak in het voor toewijzing geldende criterium dat de vergoeding naar billijkheid moet worden vastgesteld. Gegeven de omstandigheden acht het hof de toewijzing tot een bedrag van € 250.000,- billijk, te vermeerderen met de gevorderde wettelijke rente over dit bedrag vanaf 11 november 2015 tot aan de dag der algehele voldoening.

Vogelaar Bosch Spijker
advocaten 53.

53

Smartengeld: ondertussen bij de bureu

Landgericht Gießen 6 november 2019, ECLI:DE:LGGI:2019:1106.50376.18.00

- Jongen 17 jaar oud loopt bij het voetballen neusletsel op ("einen Riss in der Nase"), meldt zich bij de universiteitskliniek in Gießen;
- Ondanks dat er geen noodzaak is tot meteen ingrijpen laten de jongen en zijn ouders zich ompraten, het zou gaan om een routine ingreep die niet meer dan 15 minuten zou duren
- Onjuist ingebrachte slangen van de beademingsapparatuur leidde tot onherstelbare hersenschade
- het slachtoffer zal de rest van zijn leven vermoedelijk blind, doof en verlamd zijn.

=> Welk bedrag wordt aan smartengeld toegewezen?

Vogelaar Bosch Spijker
advocaten 54.

54

Smartengeld: ondertussen bij de buren

Vogelaar Bosch Spijker
advocaten 55.

55

Smartengeld: tendens omhoog!

Als maximum € 150.000 (2014) => € 250.000 ≈

+ 66,67%

Moet dan:

€ 1.863,-	14/09/2011	mon 13/08/2006	389
€ 1.750,-	18. Amsterdam	Als inzittende van auto van achteren aangevallen. Volgens neuroloog zijn de meerprijsklachten gevolg van het ongeval, maar zijn er geen beperkingen vanuit zijn veiligheid. Het gevorderde smartengeld is het bedrag van € 1.750,- toewijsbaar voor zover gebaseerd op door neuroloog geïdentificeerde klachten. Stelling van de man dat sprake is van ongevalgevolgstaande beperkingen wordt afgewezen, nu deze stelling niet wordt ondersteund door bevindingen van neuroloog.	
	rdin: 70-3620		
	ECLI:NL:RBAMS:2018.01765		

niet ook:

• € 1.750,- x 1,6667 ≈ € 2.950,-?

Vogelaar Bosch Spijker
advocaten 56.

56

Utrechtse tramzaak

- Rechtbank Midden-Nederland 20 maart 2020, ECLI:NL:RBMNE:2020:1046:

“Op grond van artikel 6:95, tweede lid, van het Burgerlijk Wetboek kan een vordering ter zake immateriële schade onder algemene titel overgaan als de gerechtigde aan de wederpartij heeft medegedeeld op de vergoeding aanspraak te maken.

De rechtbank is van oordeel dat het naar maatstaven van redelijkheid en billijkheid (artikel 6:2 BW) onaanvaardbaar zou zijn indien verdachte zich erop zou kunnen beroepen dat [slachtoffer 4], die na het door verdachte toegebrachte letsel niet meer bij bewustzijn is geweest, geen mededeling heeft gedaan dat hij aanspraak maakt op vergoeding van door hem geleden immateriële schade.

Aan [slachtoffer 4] is zwaar lichamelijk letsel toegebracht, ten gevolge waarvan hij uiteindelijk is komen te overlijden. De rechtbank acht de door [benadeelde 4] – als erfgenaam van [slachtoffer 4] – gevorderde vergoeding van € 41.250,- ter zake van de door [slachtoffer 4] geleden immateriële schade redelijk en billijk en zal deze vordering toewijzen.”

Vogelaar Bosch Spijker
advocaten 57.

57

Utrechtse tramzaak

- Rechtbank Midden-Nederland 20 maart 2020, ECLI:NL:RBMNE:2020:1046:

“Op grond van artikel 6:95, tweede lid, van het Burgerlijk Wetboek kan een vordering ter zake immateriële schade onder algemene titel overgaan als de gerechtigde aan de wederpartij heeft medegedeeld op de vergoeding aanspraak te maken.

De rechtbank is van oordeel dat het naar maatstaven van redelijkheid en billijkheid (artikel 6:2 BW) onaanvaardbaar zou zijn indien verdachte zich erop zou kunnen beroepen dat [slachtoffer 4], die na het door verdachte toegebrachte letsel niet meer bij bewustzijn is geweest, geen mededeling heeft gedaan dat hij aanspraak maakt op vergoeding van door hem geleden immateriële schade.

Aan [slachtoffer 4] is zwaar lichamelijk letsel toegebracht, ten gevolge waarvan hij uiteindelijk is komen te overlijden. De rechtbank acht de door [benadeelde 4] – als erfgenaam van [slachtoffer 4] – gevorderde vergoeding van € 41.250,- ter zake van de door [slachtoffer 4] geleden immateriële schade redelijk en billijk en zal deze vordering toewijzen.”

58

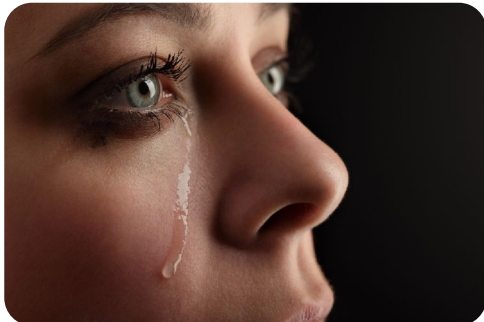
Utrechtse tramzaak

- Rechtbank Midden-Nederland 20 maart 2020,
ECLI:NL:RBMNE:2020:1046:

“De rechtbank zal het bedrag van € 42.950,- ter zake van vergoeding van immateriële schade toewijzen. Deze vordering is niet betwist en komt de rechtbank niet onrechtmatig of ongegrond voor. Ten aanzien van de hoogte van het bedrag merkt de rechtbank het volgende op. [slachtoffer 6] is vanuit het niets meerdere malen met een vuurwapen beschoten in de tram. Zij is door een kogel geraakt in haar romp. [slachtoffer 6] is ruim een week opgenomen geweest in het ziekenhuis en zal nog gedurende langere tijd moeten revalideren. Bij [slachtoffer 6] is psychisch letsel in de vorm van een PTSS geconstateerd.”

59

Affectieschade

60

Affectieschade

- Wetsvoorstel op 10 april 2018 aangenomen, nadat een eerder voorstel in 2010 was afgestemd;
- Hard gelobbyd door ANWB, Slachtofferhulp, LSA, ASP (detail: CentraMed heeft nota bene nog geprobeerd om medische aansprakelijkheid uit te sluiten!)
- In werking getreden per 1 januari 2019
- Heeft eerbiedigende werking, geldt alleen voor voorvallen na datum in werking treding

Vogelaar Bosch Spijker
advocaten 61.

61

Affectieschade

- Alleen bij ernstig en blijvend letsel of overlijden. Ernstig en blijvend letsel is 70% blijvende invaliditeit gehele persoon of:

"...De weerslag van het letsel op het leven van de gekwetste en de naaste kan ook uit andere omstandigheden blijken dan de functiestoornis alleen (Kamerstukken II 2014/15, 34 257, nr. 3, p. 13). Hersenletsel dat leidt tot ernstige karakter- en gedragsveranderingen van de gekwetste heeft onmiskenbaar grote gevolgen voor zijn naasten. Dit geldt evenzeer voor letsels die leiden tot het verlies of een ernstige verstoring van de mogelijkheid om lichamelijk contact te hebben, zoals derdegraadsbrandwonden over grote delen van het lichaam. Ook kan worden gewezen op het voorbeeld [...]: (Mentaal) letsel dat ertoe leidt dat iemand onmogelijk nog voor zichzelf kan zorgen valt eveneens onder de kwalificatie «ernstig en blijvend letsel», zoals bedoeld in het wetsvoorstel, **ook als sprake zou zijn van een functiestoornis van minder dan 70%...**"

Vogelaar Bosch Spijker
advocaten 62.

62

Affectieschade | letsel $\geq$ 70% BI

Want... (op basis van AMA Guides, 6e editie)

Omschrijving	% BIGP
Verlies van een oog (enucleatie)	16%
Traumatisch hersenletsel met blijvende cognitieve beperkingen; stoornissen maken voor de meeste activiteiten van het dagelijks leven en het maatschappelijk verkeer leiding of toezicht nodig	15-29 %
Traumatisch hersenletsel met blijvende cognitieve beperkingen; door stoornissen zijn de activiteiten van het dagelijks leven en het maatschappelijk verkeer uitsluitend mogelijk onder voortdurende begeleiding en toezicht thuis of in een instituut.	30-49 %
Rolstoelafhankelijkheid	50 %
Traumatisch hersenletsel, de mogelijkheid voor zichzelf te zorgen ontbreekt volledig	50-70 %
Totale blindheid	85%

Vogelaar Bosch Spijker
advocaten 63.

63

Affectieschade | Ietsel $\geq 70\%$ BI

Gegeven voorbeelden in MvT:

- Ernstige karakter- en gedragsveranderingen;
- Het algeheel verlies van het vermogen tot spreken;
- Ernstige afasie ('de taal minder goed kunnen gebruiken dan voorheen.')
- Ernstige aantasting van de geheugenfunctie
- Ernstig of algeheel verlies functieverlies van zintuigen;
- Derdegraadsbrandwonden over een groot deel van het lichaam
- Ernstige verlittekening van grote delen van bijvoorbeeld gelaat en hals
- Volledige afhankelijkheid van zodanig intensieve hulp en zorg dat de mogelijkheid van het onderhouden van een privéleven ernstig wordt verstoord.

Weinig van deze voorbeelden kennen een BIGP van $\geq 70\%$ BIGP

64

Affectieschade | Besluit

Uit de AMvB blijkt:

Kring van gerechtigden	Ietsel		Overlijden	
			(misdrift)	(misdrift)
echtgenoten en geregistreerde partners (a)	€ 15.000	€ 17.500	€ 17.500	€ 20.000
levensgezellen (b)	€ 15.000	€ 17.500	€ 17.500	€ 20.000
minderjarige kinderen en ouders (c en d)	€ 15.000	€ 17.500	€ 17.500	€ 20.000
meerderjarige thuiswonende kinderen en ouders (c)	€ 15.000	€ 17.500	€ 17.500	€ 20.000
pleegkinderen en ouders (e en f)	€ 15.000	€ 17.500	€ 17.500	€ 20.000
meerderjarige niet-thuiswonende kinderen en ouders (c en d)	€ 12.500	€ 15.000	€ 15.000	€ 17.500
zorg in gezinsverband (e en f)	€ 15.000	€ 17.500	€ 17.500	€ 20.000
overige nauwe persoonlijke relaties (g)	€ 12.500	€ 15.000	€ 15.000	€ 17.500

Achter de beschreven relaties staat tussen haakjes de letter(s) van de daarmee corresponderende in art. 6:107, lid 2, BW en art. 6:108, lid 4, BW omschreven naasten c.q. nabestaanden

65

Affectieschade

- Henk en Marianne zijn gehuwd [huwelijke voorwaarden, uitsluiting iedere gemeenschap, jaarlijks verrekenbeding], zij hebben samen geen kinderen;
- Henk heeft wel een dochter uit een eerder huwelijk;
- Henk wordt op 1 februari 2019 slachtoffer van een geweldsmisdrijf, als gevolg waarvan hij op 2 februari 2019 overlijdt;
- Henk blijkt bij testament zijn gehele nalatenschap na te laten aan zijn dochter.
- Marianne voegt zich als benadeelde partij in de strafzaak tegen de verdachte en vordert € 20.000,00 affectieschade.
- De verdachte voert verweer, hij stelt dat Marianne nu zij geen erfgenaam is geen recht heeft op vergoeding van affectieschade
- U bent rechter, veroordeelt de verdachte, maar:

=> Heeft Marianne recht op dit bedrag?

66

Affectieschade

- De broers De Jong hebben het ouderlijk huis nooit verlaten. Nadat eerst vader en later ook moeder overleed zijn zij samen in het ouderlijk huis blijven wonen. Inmiddels zijn zij respectievelijk 65 en 67 jaar oud
- Op 3 maart 2019 gaat de oudste broer 's avonds nog even naar de supermarkt om ontbijt voor zijn broer voor de volgende ochtend te halen. Hij komt 's avonds niet meer thuis;
- De volgende dag wordt hij dood aangetroffen. Het blijkt dat hij de avond ervoor om het leven is gebracht door twee verdachten;
- De verdachten worden aangehouden en vervolgd.
- De jongste broer voegt zich in de strafzaak. U staat hem bij.

1. Vordert u affectieschade?
2. Zo ja, welk bedrag?

Vogelaar Bosch Spijker
advocaten Sdu 67.

67

Affectieschade | broers & zussen

De minister antwoordde desgevraagd de Eerste Kamer:

“Aan (half)broers of -zussen komt als zodanig geen beroep op de hardheidsclausule toe. In een bijzonder geval kan worden bezien of hun feitelijke relatie een beroep op de hardheidsclausule rechtvaardigt. Hiervan kan bijvoorbeeld sprake zijn, indien twee (half)broers langdurig met elkaar samenleven en voor elkaar zorgen.”

(Kamerstukken I 2016/17, 34 257, nr. C, p. 6 en Kamerstukken I 2017/18, 34 257, nr. E, p. 5.) Meer recent, in antwoord op kamervragen:

Nee, ik zie op dit moment geen aanleiding om de wet te wijzigen. De wet vergoeding affectieschade is op 1 januari 2019 in werking getreden. Ik zie geen reden om terug te komen op de keuzes die de wetgever zo recent heeft gemaakt.

Antwoorden van de minister voor Rechtsbescherming op schriftelijke vragen van het lid Van Nispen (SP) over het vergoeden van affectieschade voor broers en zussen van het slachtoffer d.d. 1 september 2020

Vogelaar Bosch Spijker
advocaten Sdu 68.

68

Affectieschade | broers & zussen

Aanvankelijk (te makkelijk) te nemen horde:

- Rb Rotterdam 12 december 2019, ECLI:NL:RBROT:2019:10581:
Toewijzing nu de zus van het slachtoffer “...in het verleden zeer nauw in het leven van het slachtoffer betrokken is geweest en nog is”
- Rb Rotterdam 23 december 2019, ECLI:NL:RBROT:2019:10334:
De rechtbank overweegt slechts dat de broer van het slachtoffer vorderingsgerechtigd is, omdat hij met het slachtoffer in gezinsverband leeft.
- Rb Den Haag 27 januari 2020, ECLI:NL:RBDHA:2020:450:
nu de broers naast broers ook beste vrienden waren en sinds een aantal jaar ook huisgenoten, heeft de broer recht op vergoeding van zijn affectieschade. De broers gingen immers samen naar de sportschool en ze gingen samen op stap. De rechtbank oordeelt dat dit wijst op een ‘zodanige nauwe persoonlijke relatie’ tussen broer en overledene dat uit de eisen van redelijkheid en billijkheid voortvloeit dat de broer voor toekenning van affectieschade als naaste in de zin van sub g moet worden aangemerkt.

Vogelaar Bosch Spijker
advocaten Sdu 69.

69

Affectieschade | broers & zussen

Aanvankelijk (te makkelijk) te nemen horde:

- Rb Limburg 30 oktober 2020, ECLI:NL:RBLIM:2020:8377
 "[naam zus] en haar overleden zus [slachtoffer] zijn samen opgegroeid en schelen nog geen drie jaar in leeftijd. Zij hadden een sterke band, die werd versterkt toen hun vader overleed. Tot aan het overlijden van haar zus heeft [naam zus] in hetzelfde huis gewoond. De rechtbank is van oordeel dat sprake is van een zodanige nauwe persoonlijke relatie tot de overledene [slachtoffer] dat uit de eisen van redelijkheid en billijkheid voortvloeit dat [naam zus] voor toekenning van een schadevergoeding als naaste in de zin van art 6:108 lid 3 BW moet worden aangemerkt."

Echter:

- Rb Amsterdam, 22 september 2020, ECLI:NL:RBAMS:2020:4640
 "In artikel 6:108 lid 4 BW worden broers en zussen niet genoemd. De wetgever heeft ervoor gekozen aan hen niet standaard vergoeding voor affectieschade toe te kennen. De rechtbank heeft in de stukken gelezen en op de zitting in de slachtofferverklaring van [benadeelde partij 2] gehoord dat zij een hele hechte band had met haar broer. Juridisch gezien moet er echter meer zijn om affectieschade te kunnen toewijzen, zoals bijvoorbeeld dat broer en zus feitelijk zorgen voor elkaar of dat zij samenwonen. Dat is hier niet het geval. De rechtbank wijst daarom dit deel van de vordering af."

Vogelaar Bosch Spijker advocaten 70.

70

Affectieschade | broers & zussen

Aanvankelijk (te makkelijk) te nemen horde:

- Rechtbank Limburg 16 juli 2020, ECLI:NL:RBLIM:2020:5198
 "De rechtbank overweegt dat broers en zussen van slachtoffers niet standaard voor vergoeding in aanmerking komen. Om voor vergoeding van affectieschade in aanmerking te komen moet er bijvoorbeeld sprake zijn van een bijzonder affectieve relatie of zorgrelatie (artikel 6:108 BW, vierde lid, sub g). De rechtbank is van oordeel dat onvoldoende is onderbouwd en ook anderszins niet is gebleken dat er sprake is van een relatie die juridisch gezien als zodanig kan worden aangemerkt. Gelet hierop is de benadeelde partij geen 'naaste' zoals bedoeld in artikel 6:108 BW, vierde lid, en zal de rechtbank de benadeelde partij voor dit deel niet-ontvankelijk verklaren in de vordering."
- Rechtbank Amsterdam 26 juni 2020, ECLI:NL:RBAMS:2020:3129
 "De rechtbank stelt vast dat de broers van [slachtoffer] samen met [slachtoffer] in hun ouderlijk huis woonden. Het staat niet ter discussie dat zij een hechte band met [slachtoffer] hadden en dat zij dagelijks een groot gemis voelden. De rechtbank is echter van oordeel dat onvoldoende is gebleken dat tussen [slachtoffer] en zijn broers sprake was van een dergelijk bijzonder geval als hiervoor beschreven. Om die reden wordt geen uitzondering gemaakt op het wettelijk bepaalde uitgangspunt. De vorderingen van [broer 1] en [broer 2] zullen dan ook niet-ontvankelijk worden verklaard."

Vogelaar Bosch Spijker advocaten 71.

71

Affectieschade | broers & zussen

Sprekend voorbeeld waarin o.b.v. categorie g. € 17.500 is toegewezen:

"In oktober 2019 zijn de broers samen uit Polen naar Nederland gekomen om hier geld te verdienen om samen medicijnen voor en de verdere behandeling van het slachtoffer te kunnen bekostigen. De benadeelde partij zou de dag na het incident ook meegegaan zijn met het slachtoffer naar een afspraak met een arts. Ook vormden zij, in ieder geval gedurende hun verblijf in Nederland vanaf oktober 2019, samen een huishouden, wat blijkt uit de omstandigheid dat zij een huis en een slaapkamer deelden en met elkaar communiceerden over het doen van boodschappen. Ze werkten in Nederland bij hetzelfde bedrijf (eerst in Ermelo, daarna in Bunschoten-Spakenburg) en brachten in Polen en in Nederland hun vrije tijd met elkaar door. De benadeelde partij en het slachtoffer hebben ook in de periode voordat ze naar Nederland kwamen voor elkaar gezorgd, wat blijkt uit de omstandigheid dat het slachtoffer op zijn beurt de benadeelde partij in Polen in moeilijke periodes heeft gesteund en hem onderdak heeft geboden. Volgens de benadeelde partij waren hij en het slachtoffer vanaf hun jeugd altijd veel samen."

Rb Midden-Nederland 21 oktober 2020, ECLI:NL:RBMNE:2020:4479, r.o. 10.3

Vogelaar Bosch Spijker advocaten 72.

72

Affectieschade | stiefvader

- Rb Amsterdam, 22 september 2020, ECLI:NL:RBAMS:2020:4640

"Omdat alleen naasten in de zin van artikel 6:108 lid 4 BW in aanmerking komen voor vergoeding van affectieschade moet de rechtbank eerst beoordelen of [benadeelde partij 3] als stiefvader een naaste is. De wet noemt namelijk wel de ouders, maar niet de stiefouders. De rechtbank heeft in het dossier gelezen en van de stiefvader op zitting begrepen dat hij feitelijk de vader van [slachtoffer 1] was. [benadeelde partij 3] was zijn toezien voorged. [benadeelde partij 3] heeft vanaf [slachtoffer 1] 4e levensjaar voor hem gezorgd, ook financieel. **De wet staat niet toe een stiefvader gelijk te stellen met een vader**, maar de rechtbank vindt dat [benadeelde partij 3] wel recht heeft op affectieschade omdat hem, als feitelijk vader, een beroep toekomt op de hardheidsclausule. De rechtbank wijst daarom de vordering toe voor € 17.500,-"

Myjns inziens slaat de rechtbank hier de plank mis. De motie Groothuizen/Van Nispen die "verzoekt de regering om, bij het vaststellen van de bedragen per algemene maatregel van bestuur stiefouders en/of stiefkinderen van een slachtoffer dezelfde bedragen ter vergoeding van de affectieschade toe te kennen als bij biologische verwanten, indien sprake is van een relatie in gezinsverband met een duurzaam karakter" is met algemene stemmen aangenomen! De stiefouder had dus recht op hetzelfde bedrag als de vader heeft c.q. zou hebben!

Vogelaar Bosch Spijker
advocaten

73.

73

Affectie? schade

- Rechtbank Limburg 16 juli 2020, ECLI:NL:RBLIM:2020:5198

"De benadeelde partij is de moeder van het slachtoffer. Zij valt daarmee in de categorie genoemd in artikel 6:108 BW, vierde lid, sub c. Het voorgaande betekent dat de benadeelde partij recht heeft op vergoeding van affectieschade. [...] **De rechtbank is echter van oordeel dat uit het dossier en het verhandelde ter terechtzitting naar voren is gekomen dat de affectieve relatie mogelijk anders beoordeeld dient te worden dan door de benadeelde partij gesteld is.** Deze beoordeling vergt nader onderzoek en de rechtbank is van oordeel dat de behandeling van de vordering benadeelde partij daarmee een onevenredige belasting van het strafgeding oplevert. De rechtbank zal de benadeelde partij in dit deel van de vordering dan ook niet-ontvankelijk verklaren en bepalen dat zij dit slechts bij de burgerlijke rechter kan aanbrengen."

De feitelijke invulling van de persoonlijke relatie dient "slechts in zeer uitzonderlijke gevallen aan de orde te worden gesteld" (Kamerstukken II, 2014-2015, 34 257, nr. 3, p. 15). Een uitgebreidere uitleg c.q. motivatie lijkt dan wel op zijn plaats.

Vogelaar Bosch Spijker
advocaten

74.

74

Affectieschade <> schockschade

- Rechtbank Noord-Nederland 11 juni 2020, ECLI:NL:RBNNE:2020:2117:

"Gelet op de ernst van het aan [medeverdachte] te maken verwijt, de aard van het bij de moeder veroorzaakte geestelijk letsel, de ernst van dat letsel (waaronder de duur en de intensiteit), de verwachting ten aanzien van het herstel en de leeftijd van de moeder, acht de rechtbank een bedrag van € 10.000 passend. De rechtbank heeft daarbij gelet op de bedragen die door Nederlandse rechters in vergelijkbare gevallen zijn toegekend. **Tot slot heeft de toewijzing van de affectieschade aan moeder een matigende werking op het bedrag aan schockschade dat de rechtbank billijk vindt.** Voor het overige zal de vordering worden afgewezen."

Vogelaar Bosch Spijker
advocaten

75.

75

Shockschade

Vogelaar Bosch Spijer
advocaten Sdu

76.

76

Shockschade

Hoge Raad 22 februari 2002 HR-2002-AD5356 (Taxibus):

"Indien iemand door overtreding van een veiligheids- of verkeersnorm een ernstig ongeval veroorzaakt, handelt hij in een geval als hier bedoeld niet alleen onrechtmatig jegens degene die dientengevolge is gedood of gekwetst, maar ook **jegens degene bij wie door het waarnemen van het ongeval of door de directe confrontatie met de ernstige gevolgen ervan, een hevige emotionele schok wordt** **teweeggebracht**, waaruit geestelijk letsel voortvloeit, hetgeen zich met name zal kunnen voordoen **indien iemand tot wie de aldus getroffen in een nauwe affectieve relatie staat**, bij het ongeval is gedood of gewond. De daardoor ontstane immateriële schade komt op grond van het bepaalde in art. 6:106 lid 1, aanhef en onder b, BW voor vergoeding in aanmerking. **Daarvoor is dan wel vereist dat het bestaan van geestelijk letsel, waardoor iemand in zijn persoon is aangetast, in rechte kan worden vastgesteld, hetgeen in het algemeen slechts het geval zal zijn indien sprake is van een in de psychiatrie erkend ziektebeeld.**"

Vogelaar Bosch Spijer
advocaten Sdu

77.

77

Shockschade

Oftewel:

- I. Schending van een verkeers- of veiligheidsnorm
- II. Confrontatievereiste (tijd, locatie, middelijkheid)
- III. In de psychiatrie erkend ziektebeeld
- IV. Affectieve relatie

Vogelaar Bosch Spijer
advocaten Sdu

78.

78

Shockschade

Rechtbank Den Haag 21 mei 2010, RBSGR:2010:BM5480:

“...De rechtbank acht de vordering voor zover deze betreft de psychische schade wegens het zien neerschieten en sterven van [X] niet toewijsbaar, **nu er geen verklaring van een psycholoog is overgelegd** die deze shockschade voldoende aannemelijk maakt. Voorts kan de rechtbank niet vaststellen in hoeverre en welk deel van het gevorderde bedrag op deze schade ziet...”

Vogelaar Bosch Spijker
advocaten

79.

79

Shockschade

Rechtbank Den Haag 22 oktober 2015, RBDHA:2015:12109

“...Voor wat betreft de immateriële schade met betrekking tot de ‘shockschade’ is de rechtbank van oordeel dat uit de **overlegde producties** 1 (brief van de huisarts d.d. 2 september 2015), 2 (brief van de psycholoog d.d. 2 september 2015) en 3 (brief van de bedrijfsarts d.d. 18 augustus 2015) **en de nadere toelichting door [advocaat] namens [slachtoffer 2] ter terechtzitting voldoende naar voren komt dat er bij [slachtoffer 2] sprake is van PTSS en een depressie, zijnde in de psychiatrie erkende ziektebeelden.** Nu de vordering voor het overige voldoende is onderbouwd door de benadeelde partij en door of namens de verdachte niet is betwist en uit het onderzoek ter terechtzitting is komen vast te staan dat de benadeelde partij rechtstreeks schade heeft geleden als gevolg van het primair bewezenverklarde feit zal de rechtbank de vordering hoofdelijk toewijzen tot een bedrag van € 27.153,52.”

Vogelaar Bosch Spijker
advocaten

80.

80

Shockschade

HR 27 september 2016, HR:2016:2201:

“... Het Hof heeft geoordeeld dat de gevorderde immateriële schade toewijsbaar is. Dat oordeel getuigt niet van een onjuiste rechtsopvatting, nu het Hof in zijn onder 3.3.6 weergegeven overweging ervan blijk heeft gegeven aan de hand van de hiervoor in 3.4 bedoelde vereisten voor het toewijzen van shockschade te hebben onderzocht of in de bijzondere omstandigheden van dit geval aan die vereisten is voldaan. Het oordeel van het Hof dat **de directe confrontatie met het stoffelijk overschot van zijn – door de verdachte van het leven beroofde – moeder** bij de benadeelde partij [betrokkene 1] heeft geleid tot geestelijk letsel in de **vorm van een medisch vastgesteld, in de psychiatrie erkend ziektebeeld, te weten: een posttraumatisch stress syndroom**, is, mede gelet op de gegevens die in het voegingsformulier en de bijbehorende stukken ter toelichting op de vordering van de benadeelde partij zijn verstrekt (...), niet onbegrijpelijk en voldoende gemotiveerd...”

Vogelaar Bosch Spijker
advocaten

81.

81

Shockschade

Laurens Kock
Juridisch Adviseur Kenniscentrum/ Voorzitter OR Slachtofferhulp Nederland
11 u

Een mooie ontwikkeling dat een shockschadevordering in strafzaken steeds vaker wordt toegewezen. Het Hof Amsterdam is, evenals de rechtbank Amsterdam, van oordeel dat een vergoeding voor shockschade mogelijk is als een nabestaande door foto's in de krant rechtstreeks wordt geconfronteerd met de gruwelijke wijze waarop met het lichaam van haar vermoorde zoon is omgegaan. Het Hof wijst wel een drie keer zo hoge immateriële schade (van € 15.000,-), als shockschade, toe dan de rechtbank.
<https://lnkd.in/ddZqxyz>

16 interessant

Vogelaar Bosch Spijker advocaten Sdu

82

Shockschade

Rechtbank Limburg 30 oktober 2020, ECLI:NL:RBLIM:2020:8377:

“De rechtbank constateert dat tussen [naam benadeelde] en de overleden [slachtoffer] geen sprake was van een nauwe en affectieve relatie. Zij kende [slachtoffer] niet, maar kwam ter plaatse om eerste hulp te verlenen. Hoewel de rechtbank het meer dan voorstelbaar acht dat [naam benadeelde] door de confrontatie met de ernstige gevolgen van het verkeersongeluk een hevige emotionele shock heeft gekregen, zal de rechtbank de gevorderde shockschade niet toewijzen, omdat er geen nauwe en affectieve relatie was met het slachtoffer. De rechtbank acht het van belang om terughoudend te zijn bij het toewijzen van deze specifieke categorie van schade en vindt het niet wenselijk om deze uit te breiden tot alle verkeersdeelnemers die met de ernstige gevolgen van heftige verkeersongevallen worden geconfronteerd wanneer zij eerste hulp verlenen. De rechtbank zal de vordering dan ook in zijn geheel niet-ontvankelijk verklaren.”

Vogelaar Bosch Spijker advocaten Sdu

83

83

Shockschade

Shockschade ≠ aan immateriële schade,
vgl. Rb Den Haag 7 december 2016, RBDHA:2016:15321:

“...[eiseres] vordert, in het verlengde van de immateriële shockschade, een bedrag van € 19.575 aan materiele schadevergoeding wegens volgens haar als gevolg van de shock opgelopen studieovertraging. Met [eiseres] is de rechtbank van oordeel dat ook materiele schade die het direct gevolg is van het opgelopen geestelijk letsel toewijsbaar is. Immers, nu vastgesteld is dat is voldaan aan de in de wet en jurisprudentie vastgelegde vereisten voor shockschade, staat daarmee tevens vast dat ook jegens [eiseres] onrechtmatig is gehandeld en dat de schadelijke gevolgen van de onrechtmatig veroorzaakte shock voor rekening van de aansprakelijke partij komen, in casu [gedaagde]”

Vogelaar Bosch Spijker advocaten Sdu

84

84

Vordering in appel vermeerderen

Vogelaar Bosch Spijker
advocaten Sdu

85.

85

Vordering in appel vermeerderen

U ontvangt op kantoor Cheryl:

- zij is slachtoffer van een zedenmisdrijf;
- verdachte is in eerste aanleg veroordeeld, maar ging in appel;
- in eerste aanleg diende zij geen vordering benadeelde partij in;
- dat wil zij nu alsnog doen, zodat het Hof daarover oordeelt;
- haar schade bedraagt € 15.000,-

Vraag: Wat doet u?

Vogelaar Bosch Spijker
advocaten Sdu

86.

86

Vordering in appel vermeerderen

- Kun je in appel de vordering vermeerderen of voor het eerst een vordering indienen?
- Art. 421 Sv.:
 1. De benadeelde partij die zich niet overeenkomstig artikel 51g, eerste of derde lid, in het geding in eerste aanleg heeft gevoegd, is daartoe onbevoegd in het geding in hoger beroep.
 2. Heeft de voeging in eerste aanleg plaats gehad, dan duurt zij, voor **zover de gevorderde schadevergoeding is toegewezen**, van rechtswege voort in hoger beroep.
 3. Voor zover de gevorderde schadevergoeding niet is toegewezen **kan** de benadeelde partij zich **binnen de grenzen** van haar eerste vordering in hoger beroep voegen.

Vogelaar Bosch Spijker
advocaten Sdu

87.

87

Wraking door verdachte:

Hof Amsterdam 25 maart 2016, GHAMS:2016:1102:

"...In het onderhavige geval heeft [...] de voorzitter (tot drie keer toe) geen gehoor gegeven aan het **verzoek van de raadsman om het spreekrecht van het slachtoffer te beperken tot de ten laste gelegde bedreiging**. Die beslissing en de wijze waarop de voorzitter deze aan de raadsman kenbaar heeft gemaakt, wat daarvan ook zij, levert geen zwaarwegende aanwijzing op voor het oordeel dat de voorzitter vooringenomenheid jegens verzoeker en/of zijn raadsman koestert. Een mogelijk gebrek aan hoffelijkheid volstaat in dat verband niet. De (herhaalde) beslissing van de voorzitter, waaruit volgens de raadsman haar partijdigheid blijkt, is bovendien niet dermate onbegrijpelijk dat daaruit de gerechtvaardigde vrees voor partijdigheid kan worden gedestilleerd. De wrakingskamer merkt in dit verband op dat de enkele omstandigheid dat aan een procespartij - in dit geval het slachtoffer - (te) veel ruimte is geboden in het kader van het spreekrecht, zonder nadere toelichting die niet is gegeven, niet met zich brengt dat verzoeker hierdoor is benadeeld..."

Vogelaar Bosch Spijker
advocaten 91.

91

Wraking door spreekgerechtigde (1)

Rechtbank Oost-Brabant 19 oktober 2016, RBOBR:2016:5799

"...Bij de beoordeling van de ontvankelijkheid van verzoekers in hun wrakingsverzoek dient naar het oordeel van de wrakingskamer onderscheid te worden gemaakt tussen de beide hoedanigheden waarin verzoekers hun verzoek hebben gedaan [...]"

In eerdere rechterlijke uitspraken is [...] aanvaard dat ook bepaalde andere betrokkenen in een strafrechtelijke procedure dan de verdachte of het openbaar ministerie een wrakingsverzoek mogen doen. Daarbij is van groot gewicht geacht dat de waarborgen voor een eerlijk proces als neergelegd in artikel 6 van het EVRM in voorkomende gevallen nopen tot het openstellen van de wrakingsprocedure voor anderen dan de verdachte of het openbaar ministerie. Duidelijk is dat het bepaalde in het EVRM ertoe kan nopen dat nationale wettelijke voorschriften, zoals de voorschriften neergelegd in Sv, buiten toepassing blijven. Daarbij dient echter niet uit het oog te worden verloren dat artikel 6 van het EVRM uitsluitend van toepassing is indien ten aanzien van de betrokkene sprake is van het vaststellen van zijn burgerlijke rechten of verplichtingen of bij het bepalen van de grondigheid van een tegen hem ingestelde vervolging..."

Vogelaar Bosch Spijker
advocaten 92.

92

Wraking door spreekgerechtigde (2)

"...Voor zover verzoekers hun wrakingsverzoek hebben gedaan in hun hoedanigheid van spreekgerechtigden in de hoofdzaak is de wrakingskamer van oordeel dat in zoverre ten aanzien van hen geen sprake is van het vaststellen van burgerlijke rechten of verplichtingen of het bepalen van de grondigheid van een tegen verzoekers ingestelde vervolging als bedoeld in artikel 6 EVRM. [...]"

Nu het middel van wraking blijkens het voorgaande niet openstaat voor spreekgerechtigden in een strafzaak, staat dit middel evenmin open voor personen die stellen spreekgerechtigd te zijn, maar dit volgens de wettelijke regeling (zie artikel 51e Sv) niet zijn. Voor zover verzoekers hun wrakingsverzoek hebben ingediend in hun hoedanigheid van (gesteld) spreekgerechtigden, zullen zij daarom in hun verzoek niet-ontvankelijk worden verklaard..."

Vogelaar Bosch Spijker
advocaten 93.

93

Wraking door spreekgerechtigde (3)

“...De optelsom van alle door verzoekers aangevoerde gronden leidt evenmin tot het oordeel dat er sprake is van een objectief gerechtvaardigde vrees voor partijdigheid van de rechters. Daarmee resteert het subjectieve standpunt van verzoekers dat de rechters partijdig zijn, dan wel dat zij dit vrezen. Enkel dit subjectieve standpunt is, hoe betreuenswaardig ook dat verzoekers het vertrouwen in de onpartijdigheid van de rechters hebben verloren, echter onvoldoende om tot gegrondverklaring van het wrakingsverzoek te komen...”

94

Deelgeschil? Bodemprocedure?

[of toch eerst voorlopig getuigenverhoor of – deskundigenbericht]

95

Deelgeschil of bodemprocedure?

Deelgeschil	Bodemprocedure
Integrale bgk vergoeding	Liquidatietarief
Vaak geen getuigen horen*	Bewijslevering gewoon mogelijk
Snel (is dat nog zo?)	Grondig, maar duurt langer

* Sommige rechtbanken staan het horen van één of enkele getuigen binnen een deelgeschil toe

(vgl. RBMNE:2016:7256, RBMNE:2016:4610 of RBMNE:2015:7005)

96

Deelgeschil..?

Keuze voor bodemprocedure mede ingegeven door inschatting stelplicht en bewijslast... Bij onduidelijkheid over toedracht kans op NO in deelgeschil groot!

Vogelaar Bosch Spijker
advocaten 97.

97

Deelgeschil

- Let op bewijsvragen! Ondanks stelplicht en bewijslast
- Veel deelgeschillen vliegen eruit op nadere bewijslevering:
 - RBOBR:2016:3870;
 - RBDHA:2017:2624
 - RBDHA:2017:2703
 - RBOBR:2017:2284

=> Oplossing? Voorlopig getuigenverhoor...

Vogelaar Bosch Spijker
advocaten 98.

98

Ontwikkelingen blijven volgen..?

nl.linkedin.com/in/ewbosch

@ewbosch

Vogelaar Bosch Spijker
advocaten 99.

99

100
